

ROZLOUČENÍ SE TŘÍDOU

„Každá písnička má svůj konec, své závěrečné takty, neměla by přestat v půlce tónu.“

CÍL: Uzavření společné historie tříd, které končí (deváťáci, pátáci, změna pedagoga apod.).

FORMA:

Rituál rozloučení může mít různé podoby, např. setkání/blok pro celou třídu, on-line třídnická hodina, individuální rozloučení se s každým žákem při předání vysvědčení nebo osobní dopis žákům.

Dále uvádíme příklad 2 – 3 hodinového bloku pro závěrečné dny třídy, kterou čeká výrazná změna kolektivu. Můžete využít jen určité aktivity a propojit je s vašimi rituály (třídní tablo, trička, video nebo prezentace fotek na téma „tak šel čas“...). Rozloučení se třídou může probíhat ve škole nebo i venku v přírodě. Program můžete doplnit třeba i třídním piknikem.

PROGRAM:

1. INTRO (cca 5 min, kruh ze židlí, nerušený klidný prostor)

- **Seznamte žáky s cíli bloku**, načrtněte program, který je čeká.
- **Připomeňte komunikační pravidla** a v průběhu je podporujte (střídáme se o slovo / respekt k jinakosti - nikoho neurážím / mluvím od srdce / naslouchám / nemusím mluvit, když nechci aj.).
- Řekněte žákům, že se může stát, že během vzpomínání se u někoho objeví smutek, lítost, slzy. Je to přirozené, v pořádku, emoce sem patří.

Vnímejte emoce dětí, mějte případně připravené kapesníčky, emoce ale ani nezveličujte, ani nebagatelizujte – s citem buďte s dětmi, pomozte jim je pojmenovat a jděte dál. Většinou to netrvá dlouho. Stačí společně mlčet/být spolu, můžeme emoce reflektovat: „*Vidím, Katko, že je ti to líto*“. Většinou se objeví někdo z okolo sedících, kdo žačku/žáka vezme za ruku, pohladí, nabídne kapesník. Pokud by byl žák v emocích více, reagujte empaticky (můžeme si přesednout vedle něj, vzít mu ruku do dlaní/za rameno a být s ním, pokud chce, nechat ho o tom promluvit). Zároveň u emocí nezůstávejte zbytečně dlouho a pozornost směřujte postupně k „*ráciu*“: na ostatní, další témata, budoucnost, např.: „*Loučení někdy bolí... Co pomáhá vám ostatním, vyrovnávat se s tím? Loučíme se, ale co byste si rádi udrželi/odnesli? Něco ztrácíme, zároveň ale přichází něco nového... Na co se těšíte?*“ Toto jsou možné varianty zvládnutí emocí ve skupině, můžete si ale říci i o podporu/přítomnost kolegyně, kolegy ze sboru.

V případě potřeby nabídněte, že za vámi žák může přijít po hodině.

2. IMAGINACE A REVIEW HISTORIE TŘÍDY (cca 20 - 40 min, skupinky/v kruhu ze židlí)

- Požádejte žáky, aby se rozptýlili po třídě, našli místo, kde je jim příjemně a pohodlně si sedli, ideálně lehli na zem (na koberec). Řekněte jim, že v následujících 5 minutách v představách **zavzpomínáte na příběh této třídy, od 1. třídy (6. třídy) až po současnost**: uvolněte se, zavřete oči, jen v tichosti bez komentářů ležte. V následujících 5 minutách žáky svým hlasem provedte vzpomínkami na jednotlivé ročníky (první aktovku, kamaráda v lavici, společné čtení, první oběd v jídelně, adaptační program...), jejich **pokroky** (sčítání, první přečtená knížka...), **přátelství**, učitele, příjemné okamžiky (oblíbený předmět, první jedničku, oblíbenou paní učitelku, lyžák, možná i zamilování...), ale i **náročné situace, nezdary** (učení násobilky, nepodařené zkoušení, první pětku...) a jejich **zvládnutí** (naučili jste se plavat, domluvili se v Londýně, zvládli hádky a usmíření se spolužáky) až do teď.
- Žáci pak ve skupinkách (s kým je jim dobře) sdílejí svoje osobní prožitky z imaginace (cca 10 min).

- V další fázi si sedněte do kruhu a sdílejte tyto zážitky v celé skupině (nejprve předáváním slova po kruhu, aby se na každého dostalo, později už ve společné diskuzi). Učitel pokládá otázky, podporuje přátelskou nehodnotící atmosféru, sám se zapojuje a ukazuje tím, jak je možné reagovat. Cílem review je, si vztahy uzavřít: připomenout, být vyslyšen (co mě naplňovalo, trápilo, štvalo), doříct, vyjasnit, odpustit (si), zasmát se, abychom mohli jít svobodně dál.

Podněty do diskuze:

- *Co ve skupinkách zaznívalo? Co vás překvapilo?*
 - *Jaká vzpomínka zaznívala nejčastěji a proč?*
 - *Jaký to má význam pro váš další život, střední školu?*
 - *Co vás trápilo, nebo štvalo? A co vám pomohlo se přes to dostat?*
 - *Je ještě něco, co by mělo zaznít? Co je pro někoho důležité a nemá to zapadnout?*
 - *Jak se měnili/vyvíjeli lidé kolem vás? A změnil ses nějak i ty, jak?*
- V závěru **poděkujte za ochotu** každého přispět do společného sdílení, projevenou empatii a podporu.

3. BALÓNY (45 – 60 min, samostatná práce a zpět do kruhu, čtvrtky formátu A3)

- Motivace: *„Zkusme si představit, že vaše další cesta do nových kolektivů je jako let balónem. Abyste mohli letět, je potřeba mít dost paliva. Všichni si přejeme, aby váš let byl dobrý a dlouhý. Palivo se dá ve vztazích přirovnat k tomu, co děláte dobře, co funguje ve vašich vztazích“.*
- Žáci mají nejprve za úkol nakreslit na svou čtvrtku velký balón a na koš napsat své jméno.
- Pak vyzvěte žáky, aby „letěli“ se svými balóny za ostatními spolužáky a požádali je, aby jim do balónu „přidali palivo“ – *„Napsali, co je to, čeho se máte do budoucna držet, co vytvořilo váš dobrý vztah, na co byste měli i v budoucnu myslet a držet se toho.“* Vedte žáky k tomu, aby se pokusili napsat do balónu svým spolužáků **vzkaz, který by dodal energii, pozitivní náboj do budoucna**. Nechte žákům na práci dostatek času – min. 30 minut.
- Na konci si sedněte zpátky do kruhu a nechte žáky volně mluvit, co zažili, co je potěšilo, co ještě potřebují sdělit...

Další možné otázky do diskuze:

- *Co bude i dál jako dřív, co byste si chtěli udržet?*
- *Na co se těšíš? Za čím si jdeš?*
- *Překvapilo tě něco z toho, co ti spolužáci předali/napsali?*

4. POŽEHNÁNÍ DO SVĚTA (5 min, v kruhu ze židlí)

- Vypíchněte z toho, co jste zaznamenali v diskuzi, to klíčové, nosné pro jejich cestu životem.
- Zkuste svými slovy předat dětem, mladým dospělým požehnání/popřání, že ať už budou na jakékoliv škole, budou mít jakékoliv známky, věřte jim, že si najdou svoji cestu a že jim přejete hodně štěstí.

SOUVISLOSTI A INSPIRACE:

- Místo balónu můžete využít stejně tak i inspirační karty (např. Cesta životem od Lucie Ernestové) nebo jiný motiv.
- Chcete s někým zkonzultovat váš nápad, nebo udělat setkání v tandemu? Řekněte si, rádi vás podpoříme (metodici prevence PPP a další odborníci v NNO, SVP).